20.05.2026 toimunud infopäeval "Perioodi 2023–2027 väikese põllumajandusettevõtja arendamise investeeringutoetus" esitatud küsimuste vastused

Toetatavad tegevused ja abikõlblikud kulud:

1. **Kas ehitise ladustamiseks ja esmamüügi eelseks töötlemiseks võib ehitada linna?**
   Määruse § 3 lõike 1 kohaselt toetust antakse põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajaliku ehitise ehitamiseks ehitusseadustikus sätestatud tingimusel, materiaalse vara, sealhulgas masina või seadme soetamiseks või mitmeaastaste taimede soetamiseks ning vajaduse korral istutamiseks. Siinkohal märgime, et põllumajandustoodete esmamüügiks ettevalmistamine on näiteks omatoodetud või liikmete toodetud toote puhastamine (sh pesemine), sorteerimine, säilitamine ja pakkimine. Määruses ei ole sätestatud täiendavaid piiranguid ehitise asukohale, kuid on sätestatud nõuded maa omandiõigusele (määruse § 3 lõige 4) kui ka sihipärasele kasutamisele (määruse § 15).

2. **Kas loomade automaatsöötja, mis pole kataloogis on abikõlbulik?**
   Määruse § 3 lõike 6 kohaselt, kui toetust taotletakse põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajalike **mobiilsete** masinate või seadmete soetamiseks, siis peavad need **mobiilsed** masinad või seadmed olema kantud võrdlushindade kataloogi. Mobiilsete masinate ja seadmete soetamisel ei ole vaja PRIA-le hinnapakkumust esitada (määruse § 6 lõige 7). Võrdlushindade hinnakataloogis fikseeritakse asja või teenuse maksimaalne abikõlblik käibemaksuta maksumus ja selle kehtivuse aeg ning ekspertarvamus, milline mobiilne masin ja seade on kokkusobiv keskkonna- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamisega. Kui tegemist ei ole mobiilse masina või seadmega, siis määruse § 6 lõike 2 punkti 1 kohaselt kui toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara eeldatav käibemaksuta maksumus on üle 20 000 euro, küsib toetuse taotleja üksteisest sõltumatute hinnapakkujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakkumust. Määruse § 6 lõike 4 kohaselt hinnapakkumus peab sisaldama toetuse taotleja nime, hinnapakkuja nime ja tema registrikoodi ning kontaktandmeid, hinnapakkumuse väljastamise kuupäeva ning töö, teenuse või vara üksikasjalikku kirjeldust ning käibemaksuta ja käibemaksuga maksumust ning tehniliste tingimuste loetelu, mis osutub tehnilisele spetsifikatsioonile.

3. **Kui mul on varasemalt LEADER projekti abil paigaldatud akupank ja nüüd sooviks selle taotlusega seda akupanka suurendada kas seda tohib teha? Mille alusel määratakse salvestusvõimsuse maksimum määr?**
   Määruse § 3 lõike 3 kohaselt, kui toetust taotletakse ehitise ehitamiseks või materiaalse vara soetamiseks, eesmärgiga omatarbeks toota taastuvenergiaallikatest energiat, siis ei tohi energia tootmisvõimsus (kW) kokku ületada toetuse saaja aastas maksimaalset tarbitavat energia kogust. Omatarbeks taastuvenergia tootmiseks vajaliku ehitise ehitamine või materiaalse vara soetamine peab olema kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2018/20014 artiklis 21 sätestatuga. Toetuse taotleja esitab andmed, milline oli tema elektri ja soojuse (kokku) tarbimine (kWh) taotlemise aastale vahetult eelneval aastal ehk teabe selle kohta, kui suur oli tema energiakulu (kWh) kokku taotlemise aastale vahetult eelneval aastal ja kui suur oli tema olemasolev taastuvenergia tootmisvõimsus (kW) ning kui suur on tema taastuvenergia tootmisvõimsus (kW) ja aastane toodetav energia kogus (kWh) pärast toetatava tegevuse elluviimist.

Elektrienergia müümine elektrivõrku on lubatud eeldusel, et selle aastas müüdud kogus ei ületa toetuse saaja poolt aastas maksimaalselt tarbitavat elektrienergia kogust. Kuna ettevõtte elektritarbimise vajadus ei pruugi olla pidev ja ühtlane ning ka elektrienergia tootmine võib olla tsükliline, siis on ajutiselt ülejääva elektrienergia müümine lubatud.
PRIA kommentaar: Salvestusseade (akupank) ei ole eraldiseisvalt toetatav investeering. Salvestusseade on abikõlblik üksnes koos omatarbeks taastuvenergia tootmise süsteemiga,

4. **Kust ma saan teada, kas soetatavat vara on varasemalt ostetud toetusega?**
Kasutatud masinate või seadmete puhul kontrollitakse üldjuhul masina või seadme vanust tootja tehnilise passi andmete, ostu-müügilepingute, tootja poolt väljaantud garantiidokumentide, müüja kinnituste jms dokumentatsiooni kaasabil. Lisaks võib küsida ka seadme müüja poolset kinnitust, et varasemalt ei ole selle masina ostmiseks saadud toetust Euroopa Liidu fondidest.
Määruse § 11 lõike 6 punkti 1 kohaselt kui toetuse taotleja soetab kasutatud materiaalse vara peab ta koos taotlusega esitama müüja dokumendi, mis tõendab, et soetatav materiaalne vara on taotluse esitamise päevast arvates toodetud vähem kui viis aastat tagasi, selle soetamiseks ei ole kasutatud toetust riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest ega muud tagastamatut riigiabi ning selle hind ei ületa selle turuväärtust ja on uue samaväärse materiaalse vara hinnast madalam.

5. **Kas karjaaedade ehitamine on toetuskõlbulik ja kui on, kas karjaaeda loetakse rajatiseks ehitusseadustiku alusel ehk taotleda saab ainult siis kui on maa omandis või hoonestusõigus.**
Määruse § 3 lõike 1 kohaselt toetust antakse põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajaliku ehitise ehitamiseks ehitusseadustikus sätestatud tingimusel, materiaalse vara, sealhulgas masina või seadme soetamiseks või mitmeaastaste taimede soetamiseks ning vajaduse korral istutamiseks. Ehitusseadustiku § 3 lõike 3 kohaselt ehitis on hoone või rajatis. Seega karjaaia ehitamiseks saab toetust taotleda. Kui karjaaed on rajatis ehitusseadustiku tähenduses, siis määruse § 3 lõike 4 kohaselt peab ehitis (rajatis) ja sellealune maa olema toetuse taotleja omandis või on ehitisealusele maale toetuse taotleja kasuks seatud hoonestusõigus.

6. **Kas toetuse arvestuse alla kuulub ka käibemaks?**
Määruse § 5 lõike 7 punkti 2 kohaselt ei ole käibemaks abikõlblik kulu, kui see on käibemaksuseaduse alusel tagasi saadav.

7. **Kas toetatava tegevuse alla kuulub diiselgeneraatori ja -mahuti ost põllumajandustootmise elektrivarustuse sujuvuse tagamiseks?**
Määruse § 3 lõike 1 kohaselt toetust antakse põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajaliku ehitise ehitamiseks ehitusseadustikus sätestatud tingimusel, materiaalse vara, sealhulgas masina või seadme soetamiseks või mitmeaastaste taimede soetamiseks ning vajaduse korral istutamiseks. Määruse seletuskirjas on täpsustatud, et toetatakse tootmiseks vajalike sisendite hoidmiseks vajaliku hoone või rajatise ehitamist, mille eesmärgiks on suurendada energia varustuskindlust ja seeläbi tagada toidu tarneahela varustuskindlus ja põllumajandusettevõtjate toimepidevus. Seega saab toetust taotleda nii generaatori kui ka kütusemahuti soetamiseks.

8. **Kas ise korjatud metsasamarjade külmutamiseks mõeldud seade on abikõlbulik?**
Määruse § 3 lõike 1 kohaselt toetust antakse põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajaliku ehitise ehitamiseks ehitusseadustikus sätestatud tingimusel, materiaalse vara, sealhulgas masina või seadme

soetamiseks või mitmeaastaste taimede soetamiseks ning vajaduse korral istutamiseks. Põllumajandustoodete esmamüügiks ettevalmistamine on näiteks omatoodetud või liikmete toodetud toote puhastamine (sh pesemine), sorteerimine, säilitamine ja pakkimine. Termin „omatoodetud“ on samastatav terminiga „omakasvatatud“.
Määruse § 3 lõike 2 kohaselt põllumajanduslikud tooted selle määruse tähenduses on **omatoodetud** Euroopa Liidu toimimise lepingu I lisas nimetatud tooted, välja arvatud kalandus- ja vesiviljelustooted ning jõulupuud, ning nende töötlemisel saadud I lisaga hõlmatud või I lisaga hõlmamata tooted. Metsmarjad ei ole omatoodetud põllumajanduslike toode, seega ei ole nende säilitamisega seotud tegevused toetuse andmise eesmärkidega kooskõlas ning see ei ole toetatav tegevus.

9. Kas toetatakse ka ruloonpressi ostmist?
Määruse § 3 lõike 1 kohaselt toetust antakse põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajaliku ehitise ehitamiseks ehitusseadustikus sätestatud tingimusel, materiaalse vara, sealhulgas masina või seadme soetamiseks või mitmeaastaste taimede soetamiseks ning vajaduse korral istutamiseks. Seega ruloonpressi soetamiseks saab toetust taotleda. Küll aga juhime tähelepanu, et määruse § 3 lõike 6 kohaselt, kui toetust antakse **mobiilse** masina või seadme soetamiseks, on see masin või seade kantud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 113 lõike 2 kohaselt põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse (edaspidi *võrdlushindade kataloog*). Kui toetuse andmise tingimustes on ettenähtud võrdlushindade meetodi kasutamine, võib toetust taotleda üksnes sellise asja ostmiseks või teenuse tellimiseks, mis on kantud põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus (edaspidi *ELÜPS*) § 113 lõikes 5 nimetatud võrdlushindade kataloogi ning et toetuse suuruse arvutamisel on aluseks põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse kantud asja või teenuse taotluse esitamise hetkel kehtinud ja ELÜPS-i alusel sätestatud korras kinnitatud piirhind ning toetuse andmise tingimustes kehtestatud maksimaalne toetuse määr ja summa. Määruse § 6 lõike 7 kohaselt, kui toetust taotletakse võrdlushindade kataloogi kantud mobiilse masina või seadme soetamiseks, ei pea toetuse taotleja hinnapakkumusi küsima.

10. Kas murutraktori ostmine mitmeaastaste taimede aluse maa hoolduseks on toetuskõlbulik või kas ATV soetamine on toetuskõlbulik, kui seadme eesmärk karjamaade kontroll ja ehitamine?
Määruse § 3 lõike 1 kohaselt toetust antakse põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajaliku ehitise ehitamiseks ehitusseadustikus sätestatud tingimusel, materiaalse vara, sealhulgas masina või seadme soetamiseks või mitmeaastaste taimede soetamiseks ning vajaduse korral istutamiseks. Küll aga ei ole murutraktor ega ATV peamine kasutusvaldkond põllumajanduslike toodete tootmine, millest tulenevalt ei anta toetust ATV või murutraktori soetamiseks.

11. Mesilaspere, kui bioloogilise vara soetamine, toetatakse või mitte?
Toetust ei anta loomade soetamiseks. Määruse § 5 lõike 7 punkti 1 kohaselt abikõlblik ei ole Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 73 lõikes 3 sätestatud kulu. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 73 lõike 3 punkti d kohaselt ei tohi liikmesriigid toetada loomade ostu.

12. Mis on siis rekonstrueerimine, kas katuse vahetus on või ei ole rekonstrueerimine?
Ehitustegevus on reguleeritud ehitusseadustikus. Ehitusseadustiku § 4 lõike 3 kohaselt ehitise ümberehitamine ehk rekonstrueerimine on ehitamine, mille käigus olemasoleva ehitise

omadused muutuvad oluliselt. Ümberehitamisena ei käsitleta olemasoleva ehitise üksikute osade vahetamist samaväärsete vastu. Ehitise ümberehitamine on eelkõige ehitamine, mille käigus:
1) muudetakse hoone piirdekonstruktsioone;
2) muudetakse ja asendatakse hoone kande- ja jäigastavaid konstruktsioone;
3) paigaldatakse, muudetakse või lammutatakse tehnosüsteemi, mis muudab ehitise omadusi, sealhulgas välisilmet;
4) muudetakse oluliselt ehitise tööparameetreid või kasutatavat tehnoloogiat;
5) viiakse ehitis kooskõlla kasutusotstarbele vastavate nõuetega;
6) taastatakse osaliselt või täielikult hävinud ehitis.
Hinnangu sellele, kas tegevus on rekonstrueerimine või parendamine, annab kohalik omavalitsus.

13. Kas abikõlbliku toetuse alla läheb tegevus mis seisneb olemasoleva katusealusele külgseinte ehitamine toodangu paremaks säilitamiseks?
Määruse § 3 lõike 1 kohaselt toetust antakse põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajaliku ehitise ehitamiseks ehitusseadustikus sätestatud tingimusel, materiaalse vara, sealhulgas masina või seadme soetamiseks või mitmeaastaste taimede soetamiseks ning vajaduse korral istutamiseks. Ehitusseadustiku § 3 lõike 3 kohaselt ehitis on hoone või rajatis. Hoone on väliskeskkonnast katuse ja teiste välispiiretega eraldatud siseruumiga ehitis. Rajatis on ehitis, mis ei ole hoone.

Määruse § 5 lõike 2 kohaselt ehitise ehitamise korral on abikõlblikud järgmised kulud:
1) ehitise püstitamise, rajamise või paigaldamise kulu;
2) ehitise laiendamise kulu;
3) ehitise rekonstrueerimise kulu;
4) ehitise omanikujärelevalve tegemise kulu.

Seega on vaja hinnata, kas külgseinte ehitamine on ehitustegevus ehitusseadustiku tähenduses ning kas tegemist on ehitisega mis on vajalik põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks.

14. Kumma hoone ehitus on toetatav. Teravilja põrandladu või põllutehnika hoidla.
Määruse § 3 lõike 1 kohaselt toetust antakse põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajaliku ehitise ehitamiseks ehitusseadustikus sätestatud tingimusel, materiaalse vara, sealhulgas masina või seadme soetamiseks või mitmeaastaste taimede soetamiseks ning vajaduse korral istutamiseks. Küll aga ei toetata sellise hoone või rajatise ehitamist, mis ei ole otseselt seotud põllumajandustoodete tootmisega, nagu näiteksmasinate hoidmiseks ettenähtud hoone, olenemata sellest, kas neid kasutatakse põllumajanduse valdkonnas või mitte. Seega toetust saab taotleda teraviljahoidla ehitamiseks, kuid mitte masinate hoidmiseks ettenähtu hoone ehitamiseks.

15. Kas sõnniku segamise ja pakendamise seadmed on toetatavad?
Määruse § 3 lõike 1 kohaselt toetust antakse põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajaliku ehitise ehitamiseks ehitusseadustikus sätestatud tingimusel, materiaalse vara, sealhulgas masina või seadme soetamiseks või mitmeaastaste taimede soetamiseks ning vajaduse korral istutamiseks. Põllumajandustoodete esmamüügiks ettevalmistamine on näiteks omatoodetud või liikmete toodetud toote puhastamine (sh pesemine), sorteerimine, säilitamine ja pakkimine.

Kulude mõistlikkuse tõendamine:

16. **Kui kasvuhoone ehituseks on saadud kaks pakkumist - 1) kasvuhoone 2) kasvuhoone lisatarvikud, siis kas mõlemad pakkumised võetakse arvestusse eraldi või kokku ühe pakkumisena kasvuhoone rajamiseks.**

Määruse § 6 lõikes 2 on sätestatud, et kui toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara eeldatav käibemaksuta maksumus on:
1) üle 20 000 euro, küsib toetuse taotleja üksteisest sõltumatute hinnapakkujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakkumust selles paragrahvis sätestatud nõuete kohaselt;
2) ehitise ehitamise korral 100 000 eurot või sellest suurem, korraldab toetuse taotleja ostumenetluse riigihangete registris §-s 7 sätestatud viisil.

Seega kui kasvuhoone ehitamise eeldatav maksumus jääb alla 100 000 euro peab küsima üksteisest sõltumatute hinnapakkujate käest vähemalt kolm võrreldavat hinnapakkumust. Määruse § 6 lõike 4 kohaselt peab hinnapakkumus sisaldama toetuse taotleja nime, hinnapakkuja nime, registrikoodi ja kontaktandmeid, hinnapakkumuse väljastamise kuupäeva ning töö, teenuse või vara üksikasjalikku kirjeldust ning käibemaksuta ja käibemaksuga maksumust ning vajaduse korral tehniliste tingimuste loetelu, mis osutab tehnilisele spetsifikatsioonile. Määruse § 6 lõike 5 kohaselt ehitise ehitamise korral sisaldab hinnapakkumus lisaks lõikes 4 nimetatud andmetele järgmisi andmeid iga ehitise kohta eraldi:
1) ehitise nimetus;
2) ehitise ehitisregistri kood;
3) selle katastriüksuse katastritunnus, millel ehitis paikneb või millele kavandatakse ehitis ehitada;
4) ehitise üldkulu ja vastava kululiigi olemasolu korral ehitise kulu, välisrajatise kulu, aluse- ja vundamendikulu, kandetarindi kulu, fassaadielemendi kulu, katusekulu, ruumitarindi kulu, pinnakatte kulu, tehnosüsteemi kulu, ehitusplatsi korralduskulu ja ehitusplatsi üldkulu.

Lisaks juhime tähelepanu, et määruse § 6 lõike 10 kohaselt ei või hinnapakkumuste nõude eiramiseks jaotada osadeks toetatava tegevuse raames tellitavat tööd või teenust või soetatavat vara, mis on funktsionaalselt koos toimiv või vajalik sama eesmärgi saavutamiseks. Toetuse taotleja võib jaotada toetatava tegevuse raames tellitava töö või teenuse või soetatava vara osadeks, kui see on objektiivsetel põhjustel õigustatud.

17. **Kas kasvuhoone vundamendi ehitamise võin ka ise teha, tuleb oluliselt soodsam, kui tellida see ehitusettevõttelt? Omal pädevus olemas. Kui juurde võtan ka teiste pakkumised.**

Määruse § 5 lõike 7 punkti 10 kohaselt ei ole abikõlblik tasu toetuse taotleja enda või tema töötaja tehtud töö eest. Kulude mõistlikkuse tõendamisel peab lähtuma määruse §-s 6 sätestatust.

18. **Mida tähendab "seadmeid valideerida"?**

Määruse § 3 lõike 6 kohaselt kui toetust antakse mobiilse masina või seadme soetamiseks, on see masin või seade kantud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 113 lõike 2 kohaselt põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse (edaspidi *võrdlushindade kataloog).* Võrdlushindade kataloog on vastavalt ELÜPS-i § 113 lõikele 2 põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri osa, kus võrdlushindade kataloogi osas on registri volitatud töötlejaks (so mõistliku piirhinna hindajaks, kinnitajaks ja eksperdiarvamuse andjaks asjade keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta) Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas asuv ministeeriumi hallatav riigi teadus- ja arendusasutus Maaelu Teadmuskeskus (edaspidi *METK*). Võrdlushindade kataloog sisaldab

sinna kantud asjade või teenuste kohta andmeid, mis võimaldavad neid tuvastada ja määravad nende komplekteerituse või ulatuse nagu näiteks asja või teenuse maksimaalne abikõlblik käibemaksuta maksumus ja selle kehtivuse aeg kui ka ekspertarvamus, kas kasutades konkreetset asja ja teenust, panustatakse sellega ka keskkonna- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamisse. METK lähtub asja piirhinna mõistlikkuse kontrollimisel asja müügihinnast Eestis ja lähiriikides ning võtab arvesse analoogsete asjade müügihinda.
Kui toetuse andmisel kasutatakse võrdlushindade meetodit, siis METK ei kinnita uusi piirhindu toetuse taotluste esitamise tähtaja vältel. See tähendab, et mobiilne masin või seade peab olema võrdlushindade kataloogi kantud enne taotlusvooru algust. Isik, kes on kavandanud taotleda toetust sellise masina või seadme omandamiseks, mida kataloogi kantud ei ole, peab aegsasti esitama METK-le ettepaneku selle masina või seadme kataloogi lisamiseks, esitades asjakohased andmed. Võimalus ettepanekute esitamiseks on kõikidel huvitatud isikutel, kuid vahetult enne toetuse taotluste esitamise tähtaega peab arvestama, et METK-le jääks piisavalt aega hinna mõistlikkuse kontrollimiseks.

Eelnevalt tulenevalt tähendab mobiilsete masinate või seadmete valideerimine, et METK koostab asja piirhinna mõistlikkuse hindamise kohta eksperdiarvamuse ning kui kõik esitatud andmed on korrektset kantakse mobiilne masin või seade võrdlushindade kataloogi.

19. **Kui soovin osta mobiilse masina, mille hind on alla 20 000 euro, kas sellisel juhul peab see ka olema kantud võrdlushindade kataloogi ja milliseid andmeid peal sellisel juhul esitama?**
Määruse § 3 lõike 6 kohaselt, kui toetust taotletakse põllumajanduslike toodete tootmiseks, säilitamiseks või toodangu esmamüügi eelseks ettevalmistuseks vajalike mobiilsete masinate või seadmete soetamiseks, siis peavad need mobiilsete masinad või seadmed olema kantud võrdlushindade kataloogi. Mobiilsete masinate ja seadmete soetamisel ei ole vaja PRIA-le hinnapakkumust esitada. Võrdlushindade hinnakataloogis fikseeritakse asja või teenuse maksimaalne abikõlblik käibemaksuta maksumus ja selle kehtivuse aeg ning ekspertarvamus, milline mobiilne masin ja seade on kokkusobiv keskkonna- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamisega.

<u>Toetuse taotleja:</u>

20. **Kas olen alustav, kui asutan uue ettevõtte ja alustan uues valdkonnas (marjakasvatus). Olen saanud alustava toetust (ettevõtte ülevõtmine) aastal 2011 (loomakasvatus). Kas alustamine on piiratud 7 aastaga ja uuesti alustamine on lubatud? Kas arvestatakse olemasolevas ettevõttes omandatud töökogemust?**
Määruse § 8 lõike 3 kohaselt põllumajandusalal alustavaks taotlejaks loetakse ettevõtja, kellel on täidetud järgmised tingimused:
1) ta ei ole taotluse esitamise tähtpäeva seisuga tegelenud põllumajandusliku tegevusega FIE-na või omanud osalust põllumajandusalal tegutsevas äriühingus **kauem kui seitse** majandusaastat;
2) FIE-st toetuse taotleja omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu on olnud taotluse esitamisele vahetult eelnenud igal majandusaastal alla 10 000 euro;
3) FIE või äriühingu osanik või aktsionär omas äriühingus osalust ajal, mil äriühingu omatoodetud põllumajanduslike toodete aastane müügitulu taotluse esitamisele vahetult eelnenud igal majandusaastal oli alla 10 000 euro, sealjuures ei arvestata FIE või äriühingu osaniku või aktsionäri sellist osalust äriühingus, millega ta ei saanud otseselt ega kaudselt oluliselt mõjutada selle äriühingu tegevust.
Lisaks on sätestatud määruse §-s 9 täiendavad nõuded põllumajandusalal alustavale taotlejale.

Põllumajandusalaseks töökogemuseks loetakse põllumajandustoodete kasvatamist või tootmist (sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine) või põllumajandusmaa hoidmist karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras või minimaalset tegevust põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. See tähendab, et toetuse taotlejal peab olema praktiline ehk tegelik põllumajandusalane töökogemus. Töökogemuse tõendamiseks tuleb esitada töösuhet tõendava dokumendi või selle väljavõttega, millest nähtub põllumajandusalal tegutsemise töökogemus.

21. **Kui FIE on tegutsenud 26 aastat erinevatel tegevustel, aga 6 aastat on tegutsenud taimekasvatusega, alla 10 000.- müügitulu (taimede osas), kas selline läheb alustava ettevõtte alla? FIE abikaasal on ka aianduse keskeri haridus. Ta on taimekasvatuse osaga tegelenud**.

Määruse § 8 lõike 3 kohasel toetuse taotleja põllumajandusalal alustav, kui: 1) ta ei ole taotluse esitamise tähtpäeva seisuga tegelenud põllumajandusliku tegevusega füüsilisest isikust ettevõtjana või omanud osalust põllumajandusalal tegutsevas äriühingus **kauem kui seitse majandusaastat**; 2) FIE-st toetuse taotleja omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu taotluse esitamisele vahetult eelnenud igal seitsmel majandusaastal oli alla 10 000 euro. See tähendab, et kui vähemalt ühel taotluse esitamisele vahetult eelnenud seitsmel aastal omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu oli 10 000 eurot või sellest suurem, siis loetakse, et FIE on põllumajandusliku tegevusega juba alustanud; 3) FIE või äriühingu osanik või aktsionär omas äriühingus osalust ajal, mil äriühingu omatoodetud põllumajanduslike toodete aastane müügitulu taotluse esitamisele vahetult eelnenud igal seitsmel majandusaastal oli alla 10 000 euro, sealjuures ei arvestata FIE või äriühingu osaniku või aktsionäri sellist osalust äriühingus, millega ta ei saanud otseselt ega kaudselt oluliselt mõjutada selle äriühingu tegevust.

Kui vähemalt ühel taotluse esitamisele vahetult eelnenud seitsmel aastal omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu oli 10 000 eurot või sellest suurem, siis loetakse, et põllumajandusliku tegevusega on juba alustatud. Põllumajandusalal alustav taotleja peab vastama määruse §-s 8 sätestatud tingimustele ning ka määruse §-s 9 põllumajandusalal alustav taotleja sätestatud nõuetele.

22. **Kas ettevõte, mis on käesoleval aastal loodud, läheb ka alustava ala. Müügitegevust ei ole veel toimunud.**

Määruse § 8 lõike 3 kohasel toetuse taotleja põllumajandusalal alustav, kui: 1) ta ei ole taotluse esitamise tähtpäeva seisuga tegelenud põllumajandusliku tegevusega füüsilisest isikust ettevõtjana või omanud osalust põllumajandusalal tegutsevas äriühingus kauem kui seitse majandusaastat; 2) FIE-st toetuse taotleja omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu taotluse esitamisele vahetult eelnenud igal seitsmel majandusaastal oli alla 10 000 euro. See tähendab, et kui vähemalt ühel taotluse esitamisele vahetult eelnenud seitsmel aastal omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu oli 10 000 eurot või sellest suurem, siis loetakse, et FIE on põllumajandusliku tegevusega juba alustanud; 3) FIE või äriühingu osanik või aktsionär omas äriühingus osalust ajal, mil äriühingu omatoodetud põllumajanduslike toodete aastane müügitulu taotluse esitamisele vahetult eelnenud igal seitsmel majandusaastal oli alla 10 000 euro, sealjuures ei arvestata FIE või äriühingu osaniku või aktsionäri sellist osalust äriühingus, millega ta ei saanud otseselt ega kaudselt oluliselt mõjutada selle äriühingu tegevust. Kui vähemalt ühel taotluse esitamisele vahetult eelnenud seitsmel aastal omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu oli 10 000 eurot või sellest suurem, siis loetakse, et põllumajandusliku tegevusega on juba alustatud. Põllumajandusalal alustav taotleja peab vastama määruse §-s 8 sätestatud tingimustele ning ka määruse §-s 9 põllumajandusalal alustav taotleja sätestatud nõuetele.

23. **Kui äriühing võib esitada taotluse 2024. a. majandusnäitajate põhjal (30. juuni aruande kohustus ei ole saabunud) aga FIE tuludeklaratsiooni esitamise tähtaeg on juba möödas, siis kas see ei sea äriühingust ja FIEst taotlejat ebavõrdsesse olukorda? (Võibolla FIE-l olid ka 2024. a näitajad paremad, näiteks tulu% nõue). Kui niikuinii juba seoses vuttidega muutust kavandate, kas poleks mõistlik teha taotluste esitamine tähtajaga 1. juuli, mis tagaks automaatselt, et 2025. a. majandusaasta aruanded peavad olema ära esitatud?**
Määruse § 11 lõike 4 kohaselt kui äriühingust toetuse taotleja taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaasta aruanne ei ole äriregistrile esitatud ja nimetatud aruande äriregistrile esitamise tähtaeg ei ole taotluse esitamise hetkeks saabunud, võetakse aluseks taotluse esitamisele vahetult eelnenud need majandusaasta aruanded, mille äriregistrile esitamise tähtaeg on möödunud.
Määruse § 11 lõike 5 kohaselt Kui FIE-st toetuse taotleja taotluse esitamisele vahetult eelnenud tuludeklaratsiooni vorm E ei ole Maksu- ja Tolliametile (edaspidi *MTA*) esitatud ning nimetatud vormi MTA-le esitamise tähtaeg ei ole taotluse esitamise hetkeks saabunud, võetakse aluseks taotluse esitamisele vahetult eelnenud need vormid, mille MTA-le esitamise tähtaeg on möödunud.

Seega nii äriühingu kui ka FIE puhul võetakse aluseks need näitajad (majandusaasta aruanded, vormid), mille esitamise tähtaeg on möödunud.

24. **Kui olen eelneval eelarve perioodil saanud noore alustava põllumajandus tootja investeeringu toetust kas kvalifitseerun antud toetuse saajaks.**
Määruse § 8 lõike 1 punkti 1 kohaselt toetust antakse äriseadustiku tähenduses ettevõtjale, kes tegeleb põllumajanduslike toodete tootmisega ja kelle omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu oli taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastal vahemikus 10 000 – 250 000 eurot või taotluse esitamisele vahetult eelnenud teisel majandusaastal vähemalt 10 000 eurot, kuid mitte rohkem kui 250 000 eurot. Kui aga soovite toetust taotleda põllumajandusliku tegevusega alustamiseks (määruse § 8 lõike 1 punkt 2), siis toetust ei saa taotleda põllumajandusalal alustav taotleja, kui ta on varem saanud või taotleb samal ajal noore alustava põllumajandus tootja investeeringu toetust (määruse § 9 lõige 6).

<u>Nõuded toetuse taotlejale:</u>

25. **Palun selgitada, kui taotleja ootab alles vastust keskkonna-ja kliimaeesmärkide investeeringutoetuse osas (tähtaeg mai lõpp) ja tegevused pole ellu viidud, siis kas see takistab käesoleva toetuse taotlemist? Kas sõltuvalt vastusest peab siis juuni jooksul tegevused ellu viima enne käesoleva toetuse taotlust? Mis hetke seisuga vaadatakse kas KK1 tegevused on ellu viidud? Kas kui enne PRIA menetluse lõppu on ellu viidud, siis on sobiv?**
Kui põllumajandusalal tegutsevale taotlejale on määratud toetust sekkumise KK1 „Perioodi 2023–2027 põllumajandusettevõtja keskkonna- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamise investeeringutoetus“ raames ning need toetatavad tegevused ei ole ellu viidud „Perioodi 2023–2027 väikese põllumajandusettevõtja arendamise investeeringutoetus“ taotluste rahuldamise otsuse tegemise hetkeks, siis selle toetuse raames taotluse rahuldamise otsust ei tehta. Toetatav tegevus on ellu viidud, kui PRIA on teinud toetuse maksmise otsuse ja viimane toetuse osa on välja makstud. See tähendab, et toetust taotleda saab, kuid kahest investeeringutoetusest korraga toetuse rahuldamise otsuseid ei tehta.

<u>Toetuse saaja kohustused ja toetuse maksmine:</u>

26. Kas sain õigesti aru, et materiaalse vara pean suutma ise ennem välja osta ja alles siis saan toetuse kätte (nt ruloonpress)?

Toetust antakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/2115 artikli 83 lõike 1 punkti a kohaselt tegelikult tekkinud abikõlblike kulude hüvitamisena. See tähendab, et toetust makstakse kuludokumentide alusel, mis tähendab, et esmalt peate kulud ise tasuma ja seejärel saate esitada maksetaotluse PRIA-le toetusosa väljamaksmiseks. Maksetaotluse esitamine ja nõuded maksetaotlusele on sätestatud määruse §-s 17.

27. Kui on plaan liisingulepingu alusel seadmed hankida, siis kas FIE võib likviidsuse tõstmiseks laenata raha selleks iseendalt juurde, kuniks PRIALT hakkab esimesed maksetaotluste raha tagasi laekuma.

Määrusega ei loe reguleeritud ettevõtja rahastamise ja likviidsus küsimused. Määruse § 15 lõike 2 kohaselt kui vara soetatakse liisingulepingu alusel, võtab toetuse saaja toetuse abil soetatud vara sihipäraselt kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest ja see vara peab enne PRIA poolt viimase toetusosa maksmist olema läinud üle toetuse saaja omandisse. Liisinguleping peab lõppema hiljemalt 30. juunil 2029. See tähendab, et kui vara soetatakse liisingulepingu alusel, siis võtab toetuse saaja liisingueseme (materiaalne vara) kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest ehk sõlmib liisingulepingu ning kasutab seda (materiaalset vara) sihtotstarbeliselt ja säilitab seda, sealhulgas maksab liisingueseme kasutamise eest liisinguandjale tasu. Nimetatud vara peab enne PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmist olema läinud üle toetuse saaja omandisse, kuid hiljemalt 30. juunil 2029.

Määruse §-17 on sätestatud maksetaotluse esitamine ja nõuded maksetaotlusele. Määruse § 17 lõike 4 kohaselt kui vara soetatakse liisingulepingu alusel, esitab toetuse saaja maksetaotluse esmakordse esitamise korral ja liisingulepingu või maksegraafiku muutumise korral koos maksetaotlusega lisaks lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud dokumentidele liisinguandja ning toetuse saaja vahel sõlmitud liisingulepingu, maksegraafiku ja liisingueseme üleandmise akti.

28. Kas maksetoetust võib kasutada ka liisingumaksete tasumiseks?

Määruse § 15 lõike 2 kohaselt kui vara soetatakse liisingulepingu alusel, võtab toetuse saaja toetuse abil soetatud vara sihipäraselt kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest ja see vara peab enne PRIA poolt viimase toetusosa maksmist olema läinud üle toetuse saaja omandisse. Liisinguleping peab lõppema hiljemalt 30. juunil 2029. See tähendab, et kui vara soetatakse liisingulepingu alusel, siis võtab toetuse saaja liisingueseme (materiaalne vara) kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest ehk sõlmib liisingulepingu ning kasutab seda (materiaalset vara) sihtotstarbeliselt ja säilitab seda, sealhulgas maksab liisingueseme kasutamise eest liisinguandjale tasu. Nimetatud vara peab enne PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmist olema läinud üle toetuse saaja omandisse, kuid hiljemalt 30. juunil 2029.

Määruse §-17 on sätestatud maksetaotluse esitamine ja nõuded maksetaotlusele. Määruse § 17 lõike 4 kohaselt kui vara soetatakse liisingulepingu alusel, esitab toetuse saaja maksetaotluse esmakordse esitamise korral ja liisingulepingu või maksegraafiku muutumise korral koos maksetaotlusega lisaks lõike 3 punktides 1 ja 2 nimetatud dokumentidele liisinguandja ning toetuse saaja vahel sõlmitud liisingulepingu, maksegraafiku ja liisingueseme üleandmise akti.

<u>Toetatava tegevuse elluviimise ja kestuse nõuded:</u>

29. Liisingu abil masina soetamine? Kas sain õigesti aru, et liisingu periood peab lõppema 2029 aastal?

Määruse § 15 lõike 2 kohaselt kui vara soetatakse liisingulepingu alusel, võtab toetuse saaja toetuse abil soetatud vara sihipäraselt kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse

rahuldamise otsuse tegemisest ja see vara peab enne PRIA poolt viimase toetusosa maksmist olema läinud üle toetuse saaja omandisse. Liisinguleping peab lõppema hiljemalt 30. juunil 2029. See tähendab, et kui vara soetatakse liisingulepingu alusel, siis võtab toetuse saaja liisingueseme (materiaalne vara) kasutusse kahe aasta jooksul arvates PRIA poolt taotluse rahuldamise otsuse tegemisest ehk sõlmib liisingulepingu ning kasutab seda (materiaalset vara) sihtotstarbeliselt ja säilitab seda, sealhulgas maksab liisingueseme kasutamise eest liisinguandjale tasu. Nimetatud vara peab enne PRIA poolt viimase toetusosa väljamaksmist olema läinud üle toetuse saaja omandisse, kuid hiljemalt 30. juunil 2029.

<u>Lisa 1 põllumajandusalal tegutseva taotleja taotluse hindamiskriteeriumid:</u>

30. **4.1 hindamiskriteeriumis tekitab segadust abikõlbuliku maksumuse suurim osakaal ehk kuidas seda vaadatakse? nt kui ehitame hoone maksumusega 100 tuh eurot, aga generaator maksab selle juures nt 5-10 tuh eurot, siis kas sellest punktist saadakse toetust või mitte?**

Määruse lisa 1 põllumajandusalal tegutsevate taotlejate hindamise kriteeriumite hindamiskriteeriumi 4.1 kohaselt antakse hindepunkte taotlejale, kes viib ellu riskide vähendamisega seotud toetatava tegevuse, siis täpsustame, et hindepunkte antakse üksnes juhul kui elektrienergia salvestusseadme või ajutise vooluallikana kasutatava generaatori või vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud ehitise või vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud materiaalse vara maksumus on võrreldes teiste sama taotluse raames kavandatud investeeringutega maksumusega suurim. See tähendab, et nende tegevuste abikõlblik maksumus moodustab kogu taotluse abikõlblikest kuludest suurima osa ehk a) kui soetatakse elektrienergia salvestusseade, peab selle maksumus moodustama toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest suurima osakaalu, see tähendab üle 50,00%; b) kui soetatakse ajutise vooluallikana kasutatav generaator, peab selle maksumus moodustama toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest suurima osakaalu, see tähendab üle 50,00%; c) kui ehitatakse vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud ehitis, peab selle maksumus moodustama toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest suurima osakaalu, see tähendab üle 50,00%; d) kui soetatakse vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud materiaalse vara, peab selle maksumus moodustama toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest suurima osakaalu, see tähendab üle 50,00%; e) kui soetatakse elektrienergia salvestusseade, ajutise vooluallikana kasutatav generaator, vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud materiaalse vara ja ehitatakse vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud ehitis, peab nende kogumaksumus moodustama toetatava tegevuse abikõlblikust maksumusest suurima osakaalu, see tähendab üle 50,00%.

Kokkuvõttes kui ühe toetatava tegevuse abikõlblikust maksumus on näiteks 100 000 eurot ning kui riskide vähendamisega seotud toetatava tegevuse maksumus on näiteks 10 000 eurot, siis ei ole hindamiskriteeriumi 4.1 kohast tingimus täidetud, sest hindepunkte antakse üksnes juhul kui elektrienergia salvestusseadme või ajutise vooluallikana kasutatava generaatori või vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud ehitise või vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud materiaalse vara maksumus on võrreldes teiste sama taotluse raames kavandatud investeeringutega maksumusega suurim.

PRIA kommentaar: Täiendavalt selgitame, et hindamiskriteeriumi 4.1 puhul vaadeldakse riskide vähendamisega seotud investeeringu maksumuse osakaalu kogu taotluse abikõlblikest kuludest. See tähendab, et võrdlusaluseks ei ole iga teine investeering eraldi, vaid kõik ülejäänud sama taotluse raames kavandatud investeeringud kokku.

Hindepunkte antakse üksnes juhul, kui elektrienergia salvestusseadme, ajutise vooluallikana kasutatava generaatori, vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud ehitise või vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud materiaalse vara maksumus (või nende tegevuste kogumaksumus) moodustab kogu taotluse abikõlblikust maksumusest üle 50%.

Näiteks kui taotluses kavandatakse järgmised investeeringud:

1) elektrienergia salvestusseade 20 000 eurot;
2) ader 15 000 eurot;
3) press 8 000 eurot.

Siis on taotluse kogumaksumus 43 000 eurot ning salvestusseadme osakaal sellest ligikaudu 46,5%. Kuigi salvestusseade on üksikuna kõige suurema maksumusega investeering, ei ole hindamiskriteeriumi 4.1 tingimus täidetud, sest kõigi ülejäänud investeeringute kogumaksumus (23 000 eurot) on suurem kui salvestusseadme maksumus ning salvestusseadme osakaal jääb alla 50%.

Samuti näiteks juhul, kui taotluses on:

1) generaator 25 000 eurot;
2) külvik 10 000 eurot;
3) ader 8 000 eurot;
4) press 7 000 eurot.

Sellisel juhul on taotluse kogumaksumus 50 000 eurot ning generaatori osakaal täpselt 50%. Hindamiskriteeriumi tingimus ei ole täidetud, sest nõutav on üle 50% osakaal. Kui generaatori maksumus oleks näiteks 26 000 eurot ja ülejäänud investeeringute kogumaksumus 24 000 eurot, oleks generaatori osakaal 52% ning hindamiskriteeriumi 4.1 tingimus oleks täidetud.

31. **Hindamiskriteerium 4.1 Kas üle 50% nõue kehtib vaid salvestusseadme kohta, või nõuate, et soetatava generaatori maksumus peaks olema üle 50%?**
Määruse lisa 1 põllumajandusalal tegutsevate taotlejate hindamise kriteeriumite hindamiskriteeriumi 4.1 kohaselt antakse hindepunkte üksnes juhul kui elektrienergia salvestusseadme või ajutise vooluallikana kasutatava generaatori või vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud ehitise või vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks mõeldud materiaalse vara maksumus on võrreldes teiste sama taotluse raames kavandatud investeeringutega maksumusega suurim.

32. **Küsimus seoses FIE maksevõime näitajaga. Saan selle ise bilansipõhiselt küll välja arvutada. Aga - mille järgi PRIA seda kontrollib/ise välja arvutab? Kas minu esitatud bilansi või mingitest registritest pärineva info alusel? Kuidas ja mille järgi PRIA seda kontrollib hindepunkti andmiseks või mitte andmiseks?**
Määruse lisa 1 põllumajandusalal tegutsevate taotlejate hindamise kriteeriumite hindamiskriteeriumi 1.3 hindepunktide saamiseks esitab peab toetuse taotleja esitama vastavad andmed. PRIA võib andmete õigsuse kontrollimiseks kasutada erinevaid registreid nagu näiteks koostöö Maksu- ja Tolliametiga.

33. **Kui lihaveise- ja lambaliha tootmine koos moodustavad müügitulust üle 50%, aga eraldiseisvalt mitte, kas vastavaid hindepunkte sellisel juhul ei saa?**
Määruse lisa 1 põllumajandusalal tegutsevate taotlejate hindamise kriteeriumite hindamiskriteeriumi 2.5 eest antakse hindepunkte sellele põllumajandusalal tegutsevale taotlejale, kellel oli taotluse esitamisele vahetult eelnenud kolme majandusaasta jooksul vähemalt ühel majandusaastal aiakultuuri, lamba- või kitseliha sektoris või lihaveiseliha sektoris omatoodetud toodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu osakaal üle 50,00% põllumajandusalal tegutseva taotleja kogu omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulust. Seega kui toetuse taotlejal ei ole lamba- või kitseliha sektoris või lihaveiseliha sektoris omatoodetud toodete või nende töötlemisel saadud toodete müügitulu osakaal üle 50,00%, siis selle hindamiskriteeriumi alusel hindepunkte ei saa. Küll aga on toetuse taotlejal

võimalik saada hindepunkte hindamiskriteeriumi 1.2 eest, kui taotluse esitamisele vahetult eelnenud majandusaastal omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu osakaal kogu müügitulus suurem.

34. Kuidas tõendada läbitud koolitusi, tunnistusi enam ei jagata?

Määruse lisas 1 läbitud infopäevade läbimist saab tõendada näiteks asjakohase tunnistuse või muu dokumendiga (nt. infopäeval osalemise kinnitus, infopäeval osalejate nimekiri jms).

35. Taotlen mobiilse seadme toetuse maksimaalse määraga 100 000 eurot võrdlushindade kataloogist oma osa määraga 15-19% mille eest ei anta hindepunkti. Saan aru, et maksimaalse toetuse suma 100 000 eur puhul oma osa 15-19% määraga on oma osa vähemalt 17 647 eur.

Esitan kaks küsimust:

- **Hinnakataloogis olev masin maksab rohkem kui 117 647 eurot. Näiteks 123 000 eurot ning taotlen sellele masinale toetust. Reaalne masina hind on aga väikesem (tean, et masinate müüjad lisavad kataloogi masinaid mõninga varuga võrreldes tegelikkusega kuna hind kehtib 2 aastat), aga mitte vähem kui 117 647 eurot, kas siis toetuse summa on ikkagi 100 000 eurot või toetuse summat vähendatakse protsentuaalselt?**
- **Kuidas käib hindepunktide arvestamine kui reaalne masina hind on odavam kui masina hind hinnakataloogis.**

Näide: Masin maksab võrdlushindade kataloogis selliselt, et maksimaalse teotusemääraga 100 000 eurot oma osa protsent on 20% või rohkem mis annab ühe hindepunkti. Kui masina reaalne müügihind väheneb sellisele mahule, et omaosa protsent langeb vahemikku 15-19% mis ei anna hindepunkti, siis kuidas käib hindepunkte arvestatakse sellisel juhul?

Määruse § 3 lõike 6 kohaselt, kui toetust antakse mobiilse masina või seadme soetamiseks, on see masin või seade kantud Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 113 lõike 2 kohaselt põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registrisse (edaspidi *võrdlushindade kataloog*).Toetuse saamiseks peavad mobiilsed masinad ja seadmed olema kantud võrdlushindade hinnakataloogi. Võrdlushindade hinnakataloogis fikseeritakse asja või teenuse maksimaalne abikõlblik käibemaksuta maksumus ja selle kehtivuse aeg ning ekspertarvamus, milline mobiilne masin ja seade on kokkusobiv keskkonna- ja kliimapoliitika eesmärkide saavutamisega. Võrdlushindade kataloog on vastavalt ELÜPS-i § 113 lõikele 2 põllumajandustoetuste ja põllumassiivide registri osa, kus võrdlushindade kataloogi osas on registri volitatud töötlejaks (so mõistliku piirhinna hindajaks, kinnitajaks ja eksperdiarvamuse andjaks asjade keskkonna- ja kliimaeesmärkidega kokkusobivuse kohta) Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas asuv ministeeriumi hallatav riigi teadus- ja arendusasutus Maaelu Teadmuskeskus (edaspidi *METK*). METK lähtub asja piirhinna mõistlikkuse kontrollimisel asja müügihinnast Eestis ja lähiriikides ning võtab arvesse analoogsete asjade müügihinda.

Määruse § 4 lõike 1 kohaselt makstakse seda toetust tegelikult tekkinud abikõlblike kulude hüvitamise teel. See tähendab, et toetust makstakse kuludokumentide alusel, millest tulenevalt kui mobiilne masin või seade soetatakse soodsamalt kui esilagu kavandatud, siis toetust makstakse välja üksnes soetushinna alusel (kuludokumentide alusel).

Kui mingil põhjusel peaks omafinantseeringu osakaal muutuma, siis vastavalt sellele korrigeeritakse ka hindepunkte. Eelnevast tulenevalt ongi äärmiselt oluline, et kulude mõistlikkuse tõendamine (hinnapakkumused) vastaksid tegelikkusele ehk ei tekiks kuludokumentide alusel erinevusi.

<u>Lisa 2 põllumajandusalal alustava taotleja taotluse hindamise kriteeriumid:</u>

36. Kas põllumajandusalane kutseharidus 4. tase ei lähe arvesse?

Lisa 2 põllumajandusalal alustava taotleja taotluse hindamise kriteeriumite hindamiskriteeriumi 2.2 kohaselt saab hindepunkte põllumajandusalal alustava taotleja, kellel on kutseseaduse kohaselt nimetatud kvalifikatsiooniraamistiku kutsekvalifikatsiooni 5. tase põllumajandustootmise valdkonnas.

37. Kas põllumajandusalase töökogemuse alla läheb ka see kui ollakse üleskasvanud põllumajandusettevõttes ja 3 aasta eest võeti FIE tegevus üle?

Põllumajandusalaseks töökogemuseks loetakse põllumajandustoodete kasvatamist või tootmist (sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine) või põllumajandusmaa hoidmist karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras või minimaalset tegevust põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. See tähendab, et toetuse taotlejal peab olema praktiline ehk tegelik põllumajandusalane töökogemus. Töökogemuse tõendamiseks tuleb esitada töösuhet tõendava dokumendi või selle väljavõttega, millest nähtub põllumajandusalal tegutsemise töökogemus.

38. Kuidas saab tõendada maaülikooli ettevõtluse eriala puhul äriplaani koostamise õppe olemasolu, kui seda õppeainete nimekirjas pole, kuid reaalselt sai läbitud?

Kui põllumajandusalal alustav taotleja (FIE või äriühingu vähemalt üks juhatuse liige) on enne taotluse esitamist samal aastal või taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe aasta jooksul läbinud vähemalt kaheksa akadeemilist tundi kestnud ettevõtlusalase täienduskoolituse, mis sisaldas äriplaani koostamise õpet. Täienduskoolituse läbimist, kutsekvalifikatsiooni viienda taseme olemasolu või kõrghariduse omandamist tõendatakse asjakohase dokumendiga, näiteks tunnistuse või diplomiga. Kui täienduskoolitus koosneb mitmest teemamoodulist, peab täienduskoolituse läbimist tõendavast dokumendist selguma, et toetuse taotleja on läbinud muu hulgas teemamooduli, mis käsitleb äriplaani koostamise õpet.

39. Kui ettevõttel on kaks juhatuse liiget, taotleja on üks neist, teine osaleb infopäeval seoses äriplaani koostamisega. Kas see on sobiv või peab infopäeval osalema just konkreetne taotleja, kuigi ettevõtte läbi on mõlemad juhatuse liikmed ettevõtte tegevuse ja majandustegevuse planeerimisega seotud? Kuidas tõestada, et omandatud kõrgharidus sisaldas ka äriplaani koostamist?

Määruse § 9 lõike 6 punkti 3 kohaselt põllumajandusalal alustav taotleja korral peab FIE või äriühingu puhul vähemalt üks juhatuse liige enne taotluse esitamist samal aastal olema osalenud vähemalt kuus akadeemilist tundi kestnud ettevõtlusalasel infopäeval, mis sisaldas äriplaani koostamise tutvustust ning mis korraldati strateegiakava sekkumise „Teadmussiirde- ja innovatsioonisüsteemi (AKIS) arendamise toetus" raames.

Määruse § 9 lõike 7 kohaselt infopäeval ei pea osalema, kui FIE-l või äriühingu puhul vähemalt ühel juhatuse liikmel on täidetud vähemalt üks järgmistest tingimustest:

1) ta on enne taotluse esitamist samal aastal või taotluse esitamisele vahetult eelnenud kahe aasta jooksul osalenud vähemalt kaheksa akadeemilist tundi kestnud ettevõtlusalasel täienduskoolitusel, mis sisaldas äriplaani koostamise õpet;

2) ta on omandanud kutseseaduse kohaselt kvalifikatsiooniraamistiku kutsekvalifikatsiooni 5. taseme või kõrghariduse, mille õppekava sisaldas äriplaani koostamise õpet.

Täienduskoolituse läbimist, kutsekvalifikatsiooni viienda taseme olemasolu või kõrghariduse omandamist tõendatakse asjakohase dokumendiga, näiteks tunnistuse või diplomiga. Kui täienduskoolitus koosneb mitmest teemamoodulist, peab täienduskoolituse läbimist tõendavast dokumendist selguma, et toetuse taotleja on läbinud muu hulgas teemamooduli, mis käsitleb äriplaani koostamise õpet.

40. Kas taotluse töökogemuse osas arvestatakse põllumajanduslikku töökogemust? Kui jah, kas läheb arvesse eraisikuna loomapidamine nt aastast 2008-2025.

Põllumajandusalaseks töökogemuseks loetakse põllumajandustoodete kasvatamist või tootmist (sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine) või põllumajandusmaa hoidmist karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras või minimaalset tegevust põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. See tähendab, et toetuse taotlejal peab olema praktiline ehk tegelik põllumajandusalane töökogemus. Töökogemuse tõendamiseks tuleb esitada töösuhet tõendava dokumendi või selle väljavõttega, millest nähtub põllumajandusalal tegutsemise töökogemus.

41. Kas oleks võimalik seletada lahti § 20. Toetatava tegevuse rahastamine enne kulutuste tegemist?

Toetuse väljamaksmist enne kulutuste tegemist kohaselt võib pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist taotlejale maksta toetuse välja riigieelarvelistest vahenditest enne töö, teenuse või vara soetamise eest tasumist. Sellist rahastamisviisi ei kohaldata liisingulepingu alusel soetatava vara puhul.

Tegevuse elluviimist võib rahastada enne töö, teenuse või kauba eest tasumist, kui on täidetud kõik järgnevad tingimused:

a)töö või teenus on lõpetatud või vara on üle antud ning toetuse saaja on selle vastu võtnud ja

b)toetuse saaja on selle eest tasunud vähemalt omafinantseeringuga võrdse summa

c) ning kui toetuse saaja on piisavalt usaldusväärne.

Toetuse saaja loetakse piisavalt usaldusväärseks, kui:

1. tal ei ole riikliku maksu võlgnevust või tema riikliku maksu võla tasumine on ajatatud ning maksuvõla tasumise ajatamise korral on maksuvõlg tasutud ajakava kohaselt;
2. tema suhtes ei ole algatatud likvideerimis- ega pankrotimenetlust;
3. ta on varem riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu või välisvahenditest saadud ja tagasimaksmisele kuulunud summa tagasi maksnud või toetuse tagasimaksmise ajatamise korral on tagasimaksed tasunud ettenähtud tähtpäevaks ja summas;
4. ta on varem saadud toetust kasutanud sihipäraselt ja tähtpäevaks.

Omafinantseeringuga võrdse rahasumma hulka loetakse selle isiku, kellelt toetuse saaja tellis teenust või tööd või ostis kaupa, väljastatud arve-saatelehel või arve ärakirjal kajastatud kõik abikõlblikud kulud, millest on maha arvatud tegevuse elluviimise rahastamise otsuse alusel toetuse saajale makstav summa (nn määratud toetuse summa) ning juurde arvatud kõik mitteabikõlblikud kulud.

Mitteabikõlblike kulude hulka kuuluvad toetatava tegevuse käibemaks, kui toetuse saaja on käibemaksukohustuslane, ning muud mitteabikõlblikud kulud, mis on mingil põhjusel kuludokumentides kajastatud. Kuludokumentidel kajastatud mitteabikõlblikud kulud peavad olema tasutud täies mahus, nende kohta antud rahastamisviis ei laiene.

Toetuse saaja saab ise valida, kas ta tasub igast maksetaotlusega esitatud kuludokumendist vähemalt omafinantseeringuga võrdse summa või tasub maksetaotlusega esitatud kõikide kuludokumentide summast kokku vähemalt omafinantseeringuga võrdse summa. Oluline selle juures on, et tehtud töö või osutatud teenus on lõpetatud või müüdud kaup on üle antud ning toetuse saaja on need vastu võtnud. Täpsemate tingimustega on võimalik tutvuda määruse seletuskirjas §-s 20, milles on kirjeldatud toetuse väljamaksmine enne kulutuste tegemist.